

9. BÖLÜM

SOSYAL MEDYA VE DUYGUDURUM BOZUKLUKLARI

Nilay ŞENAY¹

Tüm dünya genelinde dünya nüfusunun yarısından fazlası (yaklaşık olarak %60'ı) aktif olarak internet ve sosyal medya kullanmaktadır. *Dijital 2020 Raporu*'na göre dünya genelinde 3,8 milyardan fazla kişinin sosyal medya hesabı bulunmakta ve aktif olarak sosyal medyayı kullanmaktadır (Kemp, 2020). Yaygınlaşan internet ağları ve mobil araçlarla sosyal medyanın kullanımı da son yıllarda büyük bir hız kazanmıştır. Her geçen gün binlerce yeni insan sosyal medya kullanıcısı olmaktadır. Yine Küresel Dijital Rapor 2020 istatistiklerine göre, dünya genelinde aktif internet kullanan kişiler gün içerisinde sosyal medyada ortalama 2 saat 24 dk. geçirmektedir ve sosyal medyada harcanan bu zaman yıldan yıla artış göstermektedir.

Küresel Dijital Raporunun Türkiye istatistiklerindeyse, Türkiye nüfusunun %74'ü (62,7 milyon) internet, %64'üyse (54 milyon) sosyal medya kullanıcısıdır. Türkiye'de kullanıcılar günde 7 saat 29 dk internette ve 2 saat 51 dk. sosyal medyada zaman geçirmektedirler. Bu oranlarla Türkiye'de sosyal medya kullanıcıları dünya ortalamasından günlük 27 dk. daha fazla zamanı sosyal medyada geçirdikleri ortaya çıkmıştır.

¹ Arş. Gör. İstanbul Aydın Üniversitesi, FEF, Psikoloji Bölümü.

nular, sosyal medya ve psikiyatrik hastalıklar arasındaki nedensellik ilişkisi açısından tartışılmaya devam etmektedir.

Kaynakça

- Aalbers, G., McNally, R. J., Heeren, A. vd. (2019). Social media and depression symptoms: A network perspective. *Journal of Experimental Psychology: General*, 148(8), 1454-62.
- Akarsu, S., Erdem, M., Bolu, A. vd. (2012). Bipolar bozuklukta cinsiyete göre klinik ve sosyodemografik özelliklerin karşılaştırılması. *Gülhane Tıp Dergisi*, 54, 279-83.
- Anderson, M., Jiang, J. (2018). Teens, Social Media & Technology 2018. *Pew Research Center*. <https://www.pewresearch.org/internet/2018/05/31/teens-social-media-technology-2018> [13.12.2020]
- APA (2013) *Diagnostic and Statistical of Mental Disorders*. Arlington: APA.
- Balcı, Ş., Baloğlu, E. (2018). Sosyal medya bağımlılığıyla depresyon arasındaki ilişki: Üniversite öğrencileri arasında bir saha araştırması. *İletişim*, 29, 209-33.
- Barry, L. C., Abou, J., Simen, A. Gill, T. M. (2012). Under-treatment of depression in older persons. *Journal of Affective Disorders*. 136: 789-796.
- Beiwinkel, T., Kindermann, S., Maier, A. vd. (2016). Using smartphones to monitor bipolar disorder symptoms: A pilot study. *JMIR Ment Health*, 3(1), 2.
- Chen, L., Cheng, C. H. K. ve Gong, T. (2020). Inspecting vulnerability to depression from social media affect. *Frontiers in Psychiatry*, 11, 54.
- Choudhury, M., Gamon, M., Counts, S. vd. (2013). Predicting depression via social media. *Association for the Advancement of Artificial Intelligence*, 7, 128-37.
- Çelik, F. H., Hocaoğlu, Ç. (2016). 'Majör depresif bozukluk' tanımı, etiolojisi ve epidemiyolojisi: Bir gözden geçirme. *Çağdaş Tıp Dergisi*, 6(1), 51-66.
- Dhira, A., Yossatornc Y., Kaurb, P. vd. (2018). Online social media fatigue and psychological wellbeing - a study of compulsive use, fear of missing out, fatigue, anxiety and depression. *International Journal of Information Management*, 40, 141-52.
- Erdoğan, A. ve Hocaoğlu, Ç. (2020). Siberkondria: Bir gözden geçirme. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 12(4), 435-43.
- Eroğlu, M. Z., Özpoyraz, N. (2010). Bipolar bozuklukta koruyucu tedavi. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 2(2), 206-36.
- Fergus, T. A. ve Dolan, S. L. (2014). Problematic Internet use and Internet searches for medical information: The role of healthy anxiety. *Cyberpsychology, Behaviour and Social Networking*, 17(12), 761-5.
- France J. (1991). Neurotic Disorders. R. Gravel ve J. France (Eds.), *Speech and Communication Problems in Psychiatry* içinde (92-112). New York: Springer.
- Gordovez, F. J. A. ve McMahon, F. (2020). The genetic of bipolar disorder. *Molecular Psychiatry*, 25, 544-59.
- Greenwood, S., Perrin, A. ve Duggan, M. (2016). Social media update 2016. *Pew Research Center*. <https://www.pewresearch.org/internet/2016/11/11/social-media-update-2016/#fn-17239-1> [Erişim tarihi: 14.12.2020]
- Güleç, H., Sayar, K. ve Özkorumak, E. (2005). Depresyonda bedensel belirtiler. *Türk Psikiyatri Dergisi*, 16(2), 90-6.

- Gültekin, B. K., Kesebir, S. ve Tamam, L. (2014). Türkiye’de bipolar bozukluk. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 6(2), 199-209.
- Hayes, R. A., Carr, C. T. ve Wohn, D. Y. (2016). One click, many meanings: Interpreting paralinguistic digital affordances in social media. *Journal of Broadcasting & Electronic Media*. 60(1), 171-87.
- Hirschfeld, R. M. A., Holzer, C., Calabrese, J. R. vd. (2003). Validity of the mood disorder questionnaire: A general population study. *Am J Psychiatry*, 160, 178-80.
- Huang, Y. H., Wei, L. H. ve Chen, Y. S. (2017). Detection of the prodromal phase of bipolar disorder from psychological and phonological aspects in social media. <https://arxiv.org/abs/1712.09183> [Erişim tarihi: 13.12.2020]
- Ivie, E. J., Louis, A. P., Moses, L. J. (2020). A meta-analysis of the association between adolescent social media use and depressive symptoms. *Journal of Affective Disorder*, 275, 165-74.
- Kandemir, G., Ak, İ. (2013). Tibben açıklanamayan belirtilerin psikiyatrik yönü. *Psikiyatrik Güncel Yaklaşımlar*, 5(4), 479-506.
- Kellner, R. (1990). Somatization theories and research. *The Journal of Nervous and Mental Disease*, 178(8), 150-60.
- Kemp, S. (2020). Digital 2020. *Hootsuite*. <https://wearesocial.com/digital-2020> [Erişim tarihi: 13.02.2021]
- Kesebir, S. (2004). Depresyon ve Somatizasyon. *Klinik Psikiyatri*, 1, 14-9.
- Kırkpınar, İ., Devci, E., Kılıç, A. vd. (2016). Somatization disorder and hypochondriasis: As like as two peas? *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 17(3), 165-73.
- Konuk, N., Kiran, S., Tamam, L. vd. (2007). Duygudurum Bozuklukları Ölçeği’nin Türkçe uyarlamasının bipolar bozukluk taramasında geçerliliği. *Türk Psikiyatri Dergisi*, 18(2), 147-54.
- Lauge, C., Atkin, D. (2015). Health Anxiety in the Dijital Age: An Exploration of Psychological Determinants of Online Health Information Seeking. *Computers in Human Behavior*, 52, 484-91.
- Lin, L., Sidani, J. E., Shensa, A. vd. (2016). Association between social media use and depression among U.S. young adults. *Depression & Anxiety*, 33(4), 323-31.
- Maçkalı, Z. ve Tosun, A. (2011). Bipolar bozuklukta bilişsel davranışçı terapi. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 3(4), 571-94.
- Matthews, M., Abdullah, S., Murnane, E. vd. (2016). Development and evaluation of a smartphone-based measure of social rhythms for bipolar disorder. *Society for Clinical Psychology*, 23(4), 472-83.
- Miklowitz, D. J. ve Johnson, S. L. (2008). Bipolar disorder. *Psychopathology: History, Diagnosis and Empirical Foundations*. <https://psycnet.apa.org/record/2008-11035-010> [Erişim tarih: 12.12.2020]
- Miller, C. (2020). Does Social Media Cause Depression? *Child Mind Institute*. <https://childmind.org/article/is-social-media-use-causing-depression> [Erişim tarihi: 13.12.2020]
- Naslund, J., Aschbrenner, K. A., Marsch, L. A. vd. (2018). Facebook for supporting a lifestyle intervention for people with major depressive disorder, bipolar disorder, and schizophrenia: An exploratory study. *Psychiatric Q*, 89, 81-94.
- Nissen, B. (2018). Hypochondria as an actual neurosis. *The International Journal of Psychoanalysis*, 99(1), 103-24.

- Noyes, R., Holt, C. S., Happel, R. L. vd. (1997). A family study of hypochondriasis. *The Journal of Nervous and Mental Disease*, 185(4), 223-32.
- Oerlinghausen, B. M., Berghöfer, A., Bauer, M. (2002). Bipolar Disorder. *The Lancet*, 359, 241-7.
- Oh, H. J. ve Lee, H. (2019). When do people verify and share health rumors on social media? The effects of message importance, health anxiety, and health literacy. *Journal of Health Communication*, 24(11), 837-47.
- Otte, C., Gold, S. M., Penninx, B. vd. (2016). Major depressive disorder. *Nature Reviews Disease Primers*, 2, Article No. 16065.
- Özen, E. M., Aküzüm Serhadlı, Z. N., Türkcan, A. S. vd. (2014). Depresyon ve anksiyete bozukluklarında somatizasyon. *Düşünen Adam: Psikiyatri ve Nörolojik Bilimler Dergisi*, 23(1), 60-5.
- Özenli, Y., Yoldaşcan, E., Topal, K. vd. (2009). Türkiye’de bir eğitim fakültesinde somatizasyon bozukluğu yaygınlığı ve ilişkili risk etkenlerinin araştırılması. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 10, 131-6.
- Perrin, A. (2015). Social media usage: 2005-2015. *Pew Research Center*. <https://www.pewresearch.org/internet/2015/10/08/social-networking-usage-2005-2015> [Erişim tarihi: 12.12.2020]
- Rydahl, K. F., Brund, R. B. K., Medici, C. R. vd. (2020). The use of social media and online dating among individuals with unipolar depression and bipolar disorder. The Preprint Server for Health Sciences. <https://t.co/udVAOtR9vT?amp=1> [Erişim tarihi: 12.12.2020]
- Sarıkavak, T., Balıkcı, K., Aydemir, Ö. (2017). DSM-5 Bedensel Belirti Ölçeği’yle Düzey 2 Bedensel Belirti Ölçeği’nin Türkçe formlarının geçerlilik ve güvenilirlikleri. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 18(2), 63-7.
- Sayar, K. (2002). Tibben açıklanamayan belirtiler. *Türk Psikiyatri Dergisi*, 13(3), 222-31.
- Singh, K., Brown, R. J. (2014). Health-related internet habits and health anxiety in university students. *Anxiety, Stress & Coping*, 29(9), 542-54.
- Steers, M. N., Wickham, R. E. ve Acitelli, L. K. (2014). Seeing everyone else’s highlight reels: How Facebook usage is linked to depressive symptoms. *Journal of Social and Clinical Psychology*, 33(8), 701-31.
- Thapa, R. ve Subedi, S. (2018). Social media and depression. *J Psychiatrists Association of Nepal*, 7(2), 1-4.
- Thapar, A., DPhil, S. C., Pine D. S. vd. (2012). Depression in adolescence. *Lancet*, 379, 1056-67.
- Willams, P. G. (2004). The psychopathology of self-assessed health: A cognitive approach to health anxiety and hypochondriasis. *Cognitive Therapy and Research*, 28(5), 629-44.
- Yeloğlu, Ç. H., Hocoğlu, Ç. (2017). Önemli bir ruh sağlığı sorunu: Bipolar bozukluk. *Mustafa Kemal Üniversitesi Tıp Dergisi*, 8(30), 41-54.